

הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

'מֶסֶ' על יהודי העולם לסיוע לשומרי השמיטה

מכתב לקהילות ישראל שלא פורסם*

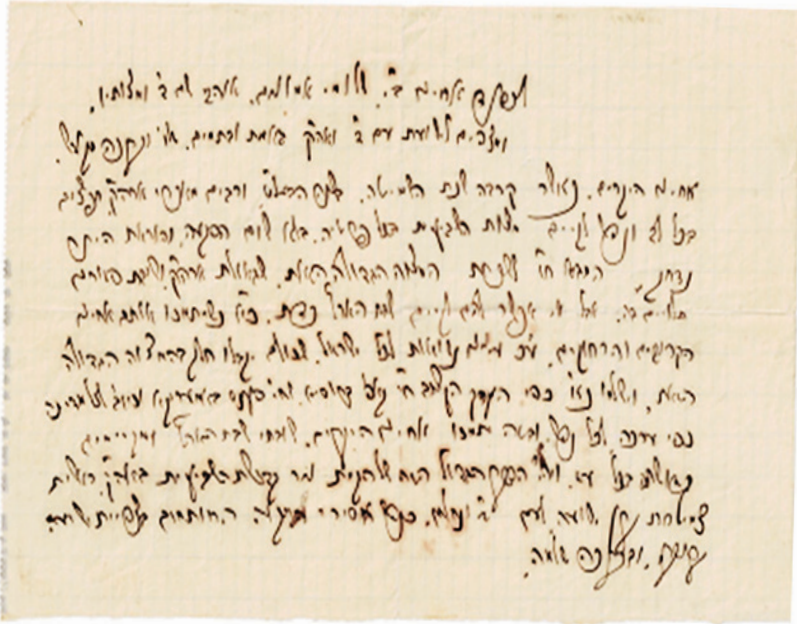
לכבוד אחינו בני ישראל, שלומי אמונים, אוהבי שם ד' ומצותיו ומצפים לישועת עם ה' וארץ הקודש באמת ובתמים, שלו' וברכה מקודש.

אחינו היקרים. כאשר קרבה שנת השמיטה בשנה הבעל"ט, ורבים מאיכרי ארץ הקודש חפצים בכל לב ונפש לקיים מצות השביעית בכל פרטיה בלא שום הפקעה והוראת היתר נדחק המביא ח"ו לשכחת המצוה הגדולה הזאת שגאולת ארץ הקודש ושיבת פזורינו תלויים בה, אבל אי אפשר להם לקיים שבת הארץ כדת כי אם כשיתמכו אותם אחינו הקרובים והרחוקים, על כן עינינו נשואות לכל ישראל שכולם יקבלו חלק בהמצוה הגדולה הזאת, וישלמו כל אחד כפי הערך הקצוב ח"י קאפיקות ברוסיה וח"י פענס באמעריקא וכיוצא בזה לכל מדינה כפי ערכה לכל נפש, ובזה יתמכו אחינו היקרים שובתי שבת הארץ ומקיימים קדושתה בכל עז.

ויהי הדבר הגדול הזה, של הקמת ניר קדושת השביעית בארץ הקודש, ראשית צמיחת קרן ישועה לעם ד' ונחלתו.

כנפש אסירי התקוה, החותמים בצפיית ישועה קרובה ובברכה שלמה.

* זקני הגאון רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי זצ"ל היה כידוע קשור אל הראי"ה קוק זצ"ל, ובפרט בנושא השמיטה. אחרי שהדפיס הרב טוקצינסקי את 'ספר השמיטה' שלו במהדורה הראשונה שלח לו הראי"ה קוק את הערותיו, והן נדפסו במהדורות הבאות בשולי הספר עם הערות שאר גדולי ירושלים זיע"א. ברשות המשפחה נמצא מכתב מהרצי"ה קוק זצ"ל, שבו הוא כותב שספר השמיטה מצא חן בעיני כ"ק אביו הרב. בחלק השני של ספר השמיטה סקר הגרימ"ט זצ"ל באריכות את השתלשלות עניין היתר המכירה (ראה להלן עמ' 104). המכתב הזה שמתפרסם כאן לראשונה נמצא בתוך אוצר כתבי יד שהיו ברשות הגרי"מ טוקצינסקי ובו עוד כמה מכתבים מאת הראי"ה קוק זצ"ל, אלא שהמכתב הזה לא זוהה עד עתה משום שהוא אינו נושא חתימה. לאחרונה כשעברתי על הכתבים גיליתי לפי צורת הכתב שללא ספק מדובר בכת"ק של הרב קוק, והוא גם כתוב בסגנונו הייחודי. המכתב נשלח כנראה אל זקני הגרימ"ט ואולי גם לרבנים אחרים כדי להחתים עליו קבוצה של רבנים, כפי שמוכח מלשון הרבים בסוף המכתב "כנפש אסירי התקוה, החותמים בצפיית ישועה קרובה", וגם מכך שכאמור הוא אינו נושא את חתימת הרב. המכתב תואם את המשתקף מכמה מקומות בכתבי הרב זצ"ל שהיתר המכירה הוא הוראת שעה דחוקה, ואת הידוע על השתדלותו של הרב זצ"ל לחזק את ידי שומרי השביעית ללא היתר המכירה. לא ידועים לנו פרטים נוספים על המכתב ולא מתי נכתב (אם כי מתוך הבקשה לתרומות מיהודי רוסיה ניתן להניח שהוא נכתב לפני המהפכה הקומוניסטית, דהיינו לקראת שמיטת תר"ע), וגם

לא מדוע לא פורסם המכתב בסופו של דבר. פתחנו את רוב ראשי התיבות שבמכתב ופיסקנו אותו. אני שמח על ההזדמנות לפרסם מכתב זה על דפי הרבעון 'המעין' לקראת שמיטת תשפ"ב, ומודה לחברי המערכת ובראשם הרב יואל קטן שליט"א על נתינת במה חשובה זו לפרסום המכתב המיוחד הזה במלאת פ"ו שנים לפטירת הראי"ה זצ"ל.

מרדכי מאיר טוקצינסקי, m3103819@gmail.com

חלילה וחלילה לדון מזה [=מאפשרות השימוש בהיתר המכירה] איוו התרשלות מקיום המצוה הקדושה והחביבה הזאת לכל אשר נתן ד' רוח טהרה בלבבו ודי אומץ ובטחון בנפשו לעשות ולקיים את כל פרשת דבר השמיטה כהלכתה וכמאמרה. ברוך יהיה לד' שוכן ציון החפץ בארץ חמדה ובקדושת מצוותיה התלויות בה, אשר בהם אוצר חביון גנוז ושורש גאולת עולמים לגוי קדוש על אדמת הקודש.

ראש המבוא לספר שבת הארץ